

PRZEMOCOWE FORMY ODDZIAŁYWANIA NA OSOBĘ W CELU JEJ EKSPLOATACJI

W artykule zwrócono uwagę na przemocowe formy wywierania wpływu na osobę w celu jej eksploatacji oraz ich pozycję w konkretnych aktach prawnych. Badane są takie pojęcia jak groźba, przymus, zmuszanie, szantaż, przemoc fizyczna, nadmierna przemoc fizyczna oraz korelacje tych pojęć. Przedstawione są konkretne propozycje udoskonalenia oraz unifikacji ustawodawstwa karnego w dziedzinie ochrony osób od eksploatacji.

Słowa kluczowe: groźba, szantaż, użycie przemocy, sposoby popełnienia przestępstwa, rodzaje wpływu na osobę, zabezpieczenie prawno-karne ochrony od eksploatacji, ustawodawstwo karne w dziedzinie ochrony osób od eksploatacji.

VIOLENT FORMS OF INFLUENCES A PERSON FOR THE PURPOSE OF HIS EXPLOITATION

The article focuses on violent forms of influence on a person for the purpose of his exploitation and on features of their specific normative consolidation.

Such terms as threat, coercion, compel, extortion, physical force, irresistible physical force, irresistible force and their correlation are analyzed. It provides proposals for improvement and unification of criminal legal forms, devoted to human's protection.

Keywords: threat, extortion, use of force, irresistible force, methods of committing a crime, forms of influence on human, criminal legal provision of human's protection against his exploitation, criminal legislation in a sphere of human's protection against his exploitation.

A. ORLEN

*doktor nauk prawnych, docent,
Profesor katedry wsparcia
dla prokuratury
Narodowej Akademii
Prokuratury Ukrainy w Kijowie*

НАСИЛЬНИЦЬКІ ФОРМИ ВПЛИВУ НА ОСОБУ З МЕТОЮ ЇЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ

У статті приділяється увага насильницьким формам впливу на особу з метою її експлуатації та особливостям їх закріплення в конкретних кримінально-правових нормах. Аналізуються такі поняття, як погроза, примушування, змушування, шантаж, фізичне насильство, непереборне фізичне насильство, непереборна сила та їх співвідношення між собою. Наводяться конкретні пропозиції щодо удосконалення та уніфікації кримінально-правових норм, призначених для охорони людини від експлуатації.

Ключові слова: погроза, шантаж, застосування насильства, непереборна сила, способи вчинення злочину, форми впливу на людину, кримінально-правове забезпечення охорони людини від експлуатації, кримінальне законодавство у сфері охорони людини від експлуатації.

Конкретні факти вчинення торгівлі людьми, примушування до виконання роботи, не обумовленої трудовою угодою, сутенерства, незаконного вилучення органів або тканин та інших, пов'язаних з експлуатацією людини, злочинів свідчать про те, що вплив на останню при їх вчиненні здійснюється в кількох основних формах. Людину умовляють, користуючись її уразливим станом, обманюють чи зловживають її довірою, погрожують чи використовують її безпорадний стан, або застосовують непереборну фізичну силу. Набір з декількох основних варіантів впливу на людину використовується як для її трудової, так і для біологічної чи для сексуальної експлуатації. Розгляд системи форм такого впливу є важливим науковим завданням та тісно пов'язаний зі способами вчинення злочину, що закладені в їх основу.

Аналіз конкретних кримінально-правових норм, спрямованих на протидію експлуатації людини, свідчить про те, що, незважаючи на закріплення законодавцем схожих способів в якості ознак основного та кваліфікованих складів різних злочинів, єдиний системний уніфікований підхід до їх опису в законі дотримується далеко не завжди. Відсутня єдність й у розумінні змісту та визначені конкретних способів вчинення злочину, що призводить до неоднакового застосування кримінально-правових норм на практиці.

Дослідженню насильницьких способів вчинення злочину приділяли увагу в своїх роботах П. П. Андрушко, М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. Бурдін, В. П. Ємельянов, М. Й. Коржанський, В. М. Куц, П. С. Матишевський, М. І. Панов, В. Ю. Рунов, І. В. Самощенко, В. В. Сташис, Н.С. Таганцев, В. Я. Тацій, М. І. Хавронюк, О. М. Храмцов, Є. В. Фесенко, І. Я. Фойницький, Р.Д. Шарапов, С. С. Яценко, Н.М. Ярмиш та багато інших науковців. У той же час, єдиного підходу до закріплення конкретних насильницьких форм

впливу на особу в законі та розмежування їх між собою поки що не сформовано.

Метою даної статті є виділення та опис основних насильницьких форм впливу на особу з метою її експлуатації. При цьому застосовуватиметься системний аналіз конкретних кримінально-правових норм, практичних аспектів їх застосування та наявних наукових напрацювань з розглядуваного питання.

В одній з попередніх своїх публікацій нами було обґрунтовано тезу про те, що насильницьким слід вважати умисний вплив на людину, який здійснюється поза або всупереч її волі та пов'язаний із заподіянням їй фізичної шкоди або із погрозою заподіяння фізичної чи іншої значущої для неї шкоди [1, с. 13].

У кримінально-правових нормах вітчизняних та зарубіжних законодавчих актів форми насильницького впливу на особу можуть бути закріплені у вигляді таких способів вчинення злочину, як: погроза, шантаж, застосування насильства, яке не є небезпечним для життя та здоров'я, застосування насильства, яке є небезпечним для життя та здоров'я, примушування, тощо.

Зазначені способи вчинення злочину, на наш погляд, утворюють дві основних форми впливу на особу з метою її експлуатації: 1) погроза порушенням прав та законних інтересів потерпілого; 2) застосування непереборного фізичного насильства.

Звернемося до першої з цих форм. І. В. Самощенко пропонує погрозу в кримінальному праві розглядати як «... виражене ззовні залякування, здатне викликати обґрунтовані підстави спричинення шкоди» [2, с. 91]. І. Я. Фойницький зазначав, що сутність погрози полягає у впливі на психіку того, кому погрожують, у збуджуванні в ньому страху і в примусі його до якоїсь дії або бездіяльності [3, с. 34]. В літературі можна побачити безліч інших визначень погрози, проте всі вони мають спільну ідею. Її, на наш погляд, вдалося побачити О. М. Храмцову, який, проаналізувавши близько десятка таких визначень, зазначає: «Незважаючи на певну різницю, представники всіх цих підходів визнають той факт, що погроза здійснює вплив на психіку іншої людини шляхом повідомлення їй певної інформації з метою примушування до певних дій (бездіяльності), збудження почуття страху або спричинення психічної травми» [4, с. 30].

Таким чином, погрозу, що в межах нашого дослідження є формою злочинного впливу на людину для її експлуатації, вважаємо за доцільне розглядати як психічний вплив на людину, спрямований на нав'язування останній власної волі. Слід звернути увагу, що ми не випадково говоримо про «нав'язування», яке є більш широким поняттям ніж «примушування». Н. М. Ярмиш виділяє два самостійні, такі що не зводяться один до одного, різновиди нав'язування, називаючи їх російською мовою «принуждение» та «понууждение». В українській мові, на наш погляд, цим термінам відповідатимуть терміни «примушування» та

«змушування». Ці види нав'язування, на її думку, розрізняються між собою діапазоном свободи вибору варіантів поведінки особою, яку злочинець використовує для реалізації власних цілей. До примушування Н. М. Ярмиш, на наш погляд, справедливо відносить ситуацію, коли «третього не дано», а в інших випадках пропонує говорити про змушування [6, с. 54; 7, с. 320]. В літературі підкреслюється, що неприпустимо розглядати в якості змушування обіцянку тих чи інших благ [8, с. 223]. Неможливість розгляду таких дій в якості примушування тим більше не викликає сумніву. Отже, обидва варіанти передбачають виключно вимушений характер дій потерпілої особи.

У літературі зазвичай вказується, що найбільш часто примушування та змушування здійснюються інформаційним шляхом, тобто за допомогою погроз, фізичного насильства та інших незаконних дій [5, с. 30]. При цьому викликає питання вжите словосполучення «найбільш часто». Насправді, інших, відмінних від інформаційних шляхів примушування не існує. Примушування, а так само й змушування, завжди пов'язані з передаванням інформації. Слід погодитись із Н. М. Ярмиш в тому, що примушування може бути лише психічним [6, с. 54]. Вона доводить, що примушування може вчинюватись тільки шляхом психічного насильства чи психічного насильства, поєднаного з фізичним насильством. Тобто для насильницького впливу на волю потерпілого можуть бути використані як самі погрози, так і погрози, підкріплені фізичним насильством (наприклад, застосуванням тілесних ушкоджень). Фізичне насильство в даному випадку не розглядається в якості самостійної форми впливу на людину для отримання необхідної винному її поведінки. Воно є складовою психічного впливу, та має на меті донесення до людини інформації про негативні наслідки для неї у випадку відмови від поведінки, що нав'язується. Адже ключовим моментом такого впливу, незважаючи на всю різноманітність його утворюючих, є погрози.

У літературі виділяють низку погроз (погрозу вбивством, застосуванням насильства, заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, заподіянням матеріальної шкоди, знищенням чи пошкодженням майна, розголошенням відомостей, що ганьблять особу) [9, с. 437]. Такий поділ відповідає наявним у різних статтях КК України вказівкам на конкретні погрози, проте не є системним та враховує далеко не всі види погроз. Ним, зокрема, не враховано погрозу зараження небезпечною хворобою або вчинення радіоактивного чи хімічного забруднення тощо. До сформульованих у КК України форм впливу на людину для її експлуатації не завжди включаються погрозарозголошення інформації, яку потерпілий бажає зберегти в таємниці (шантаж) та погроза пошкодження чи знищення майна. Для виходу з цієї ситуації, на перший погляд, можна було б розробити вичерпний перелік погроз та розповсюдити його на різні кримінально-правові норми. Проте більшшуважний розгляд такої можливості призводить нас до висновку, що зробити це буде важко і скоріше за все навіть

неможливо через великий обсяг цього переліку. В таких умовах буде правильною постановка питання про доцільність використання узагальнюючого терміну, що охоплюватиме всі суспільно небезпечні погрози. Можна, зокрема використати термінологічне словосполучення «погроза порушенням прав та законних інтересів потерпілого». Цим поняттям охоплюватимуться погрози застосування насильства, погрози розголошення інформації, яку потерпілий бажає зберегти в таємниці (шантаж), погрози пошкодження чи знищення майна, погрози зараженням небезпечною хворобою та будь-які інші погрози вчинення протиправних дій винною особою.

Слід мати на увазі, що дії із застосування фізичного насильства, розголошення інформації, яку потерпілий бажає зберегти в таємниці, пошкодження чи знищення чужого майна можуть самі собою без будь-якої додаткової вербальної передачі інформації розглядатись за певних умов як погрози. Йдеться про ситуації, коли потерпілий, відносно якого вчинені такі дії, розуміє, що саме від нього вимагається під умовою уникнення таких проблем у майбутньому. Такі ситуації є психічним впливом на людину для нав'язування їй власної волі і тому по суті є погрозами.

Таким чином, винний шляхом застосування погроз або погроз, поєднаних із фізичним насильством, нав'язує особі небажану нею поведінку: виконання певної роботи, надання сексуальних послуг, вчинення чи утримання від вчинення певних дій, відмову від опору незаконним діям тощо. При цьому потерпілий усвідомлює своє небажання таких дій, проте підкоряється волі винної особи.

Враховуючи викладене, погрозу як форму злочинного впливу на людину для її експлуатації доцільно розглядати як психічний вплив на людину для нав'язування останній власної волі під загрозою порушення її прав та законних інтересів. Отже, погроза порушенням прав та законних інтересів потерпілого є формою впливу на людину, яка пов'язана з формуванням та використанням її «вимушеної» волі та полягає у протиправному психічному впливі на людину для нав'язування останній небажаної для неї поведінки. Погроза порушенням прав та законних інтересів потерпілого потребує закріплення в конкретних кримінально-правових нормах в якості способу вчинення різних видів експлуатації людини.

Наступною формою насильницького впливу на людину є застосування непереборного фізичного насильства. Ми вже звернули увагу на випадки застосування фізичного насильства як складової погроз. У розглянутих випадках йшлося про вплив, який передбачав формування вимушеної волі потерпілої особи, коли фізичне насильство застосовувалось лише для залякування особи, котра сама діяла в необхідний винній особі спосіб під загрозою подальшого застосування насильства. Потенційно потерпілий міг у будь-який момент

відмовитись від нав'язаної йому поведінки, але не робив цього, побоюючись небезпеки подальшого застосування фізичного насильства. Отже, насильство не визначало з неминучістю поведінку винної особи та мало переборний характер.

Принципову відмінність від таких ситуацій мають випадки застосування саме непереборного фізичного насильства. Непереборність в літературі пов'язують із невідворотністю дії тих чи інших явищ, впливу яких особа не могла уникнути [10, с. 200]. Адже непереборне фізичне насильство виключає можливість уникнення поведінки, на яку розраховує винний. Останній впливає на особу таким чином, що певна частина її рухів перестає бути вольовою й контролюється лише винним. Йдеться про суто фізичне блокування можливості потерпілого опиратись незаконним діям з боку винного та реалізовувати свою волю (людину тримають, зв'язують, тягнуть, штовхають тощо).

Проте лише розглянутим непереборне фізичне насильство не обмежується. Досліджуючи фізичне насильство в історії кримінального права, Р. Д. Шарапов знаходить у кількох джерелах кінця XIX – початку XX сторіччя у таких авторів, як В. В. Єсіпов, Д. Г. Тальберг, А. Н. Круглевський незвично широке трактування насильства, згідно з яким дане поняття поділяється на насильство над особою та насильство над речами. Останнє характеризує опосередковане (через вплив на речі) фізичне насильство над особою, що підпадало під ст. 5907 Уголовного укладення 1903 р. (наприклад, виставлення зимою віконних рам у кімнаті, що змушує мешканців залишити квартиру; пошкодження візка, що позбавляє можливості їхати; відбирання одягу чи паспорту з тією ж метою; замкнення людини в кімнаті на ключ і т.п.) [11, с. 12-13]. Думка щодо існування насильства над речами виглядає дещо некоректною в умовах сучасного розуміння насильства, предметом якого завжди є людина. Проте наведені приклади протиправного впливу на людину шляхом маніпуляцій з речами матеріального світу не втратили своєї актуальності й до сьогодні. У випадках, коли вплив на особу, що блокує можливість реалізації нею власної волі, здійснюється через вплив на речі матеріального світу (тобто безконтактний вплив), наявність непереборного фізичного насильства не виключається. Враховуючи особливий механізм його застосування, таке насильство можна називати безконтактним. Це ситуації позбавлення волі шляхом зачинення, відбирання єдиного в наявній обстановці засобу пересування (наприклад, човна чи автомобіля в місцевості, з якої вибратися пішки або допливти неможливо) і т.ін.

Виникає питання співвідношення поняття непереборного фізичного насильства з поняттям непереборної сили. Кримінально-правова доктрина переважно оперує поняттям «непереборна сила». Останню пропонують розуміти як «такий вплив сил природи, механізмів, устаткування, людей, звірів, інших об'єктивних чинників, через які особа

позбавляється можливості діяти як належить, відповідно до своєї волі і свідомості (хвороба, стихійне лихо тощо)» [12, с. 92] або як «вплив надзвичайних та невідворотних за даних умов обставин, в результаті яких особа не має можливості виконати свій намір та вчинити певні дії або є вимушеною виконувати рухи тіла, що не обумовлені її волею» [13, с. 124-125]. Як видно з обох визначень, розглядуване поняття охоплює необмежену кількість об'єктивних чинників, що породжують вплив на особу.

Особливістю непереборного фізичного насильства є те, що джерелом впливу на особу виступають виключно дії людини. Правда, як вже зазначалося, можливий і опосередкований (через речі матеріального світу) вплив. Головне, щоб першопричиною була вольова поведінка людини. Адже непереборне фізичне насильство є лише одним з видів непереборної сили.

Характерною для непереборної сили, і зокрема для непереборного фізичного насильства, є неможливість потерпілого діяти відповідно до своєї волі. У випадку застосування непереборного фізичного насильства йдеться про такий фізичний вплив на потерпілого, що блокує його можливість реалізувати свою волю, а також опиратись незаконним діям з боку винного. А. А. Тер-Акопов відзначав, що діяння особи втрачають вольовий характер, якщо вони були вчинені під впливом непереборної сили [14, с. 48].

На відміну від використання безпорадного стану, обумовленого фізичними вадами, малолітнім віком, розладом душевної діяльності, хворобливим або непритомним станом, непереборне фізичне насильство застосовується до людини, яка є дорослою, дієздатною, перебуває в свідомості та потенційно здатна керувати своїми діями. На відміну від погроз порушенням прав і законних інтересів особи, у випадку застосування непереборного фізичного насильства немає примусового впливу на волю. Особу не примушують, нею маніпулюють як річчю, застосовуючи при цьому фізичну силу цілком всупереч її волі. Некоректність термінологічного словосполучення «фізичний примус» переконливо обґрунтовано в літературі [7, с. 318]. Так само не може бути і мови про «непереборний фізичний примус».

Як бачимо, фізичне насильство може бути як складовою погроз, так і виконувати самостійну функцію непереборного впливу. Проте в конструюванні кримінально-правових норм як більш доцільний себе зарекомендував підхід з поділу насильства на таке, що не є небезпечним для життя та здоров'я і таке, що є небезпечним для життя та здоров'я, й закріплення першого разом із погрозою його застосування в якості кваліфікуючої обставини, а другого разом із погрозою його застосування в якості особливо кваліфікуючої обставини. Такий поділ є традиційним для кримінального права України та багатьох інших країн. На наш погляд, його доцільно зберегти в нормах, де він зараз закріплений та, за можливості, розповсюдити на інші.

Таким чином, непереборне фізичне насильство варто розглядати як безпосереднє або опосередковане впливом на речі матеріального світу невідворотне фізичне блокування можливості потерпілого реалізувати свою волю та опиратись незаконним діям з боку винного.

Розглянуті напрацювання щодо форм протиправного впливу на особу для її експлуатації можуть бути використані для подальшого удосконалення та уніфікації кримінально-правових норм. Зокрема, передбачені в якості способу вчинення пов'язаних із експлуатацією злочинів шантаж, погрозу застосування насильства або знищення майна, а також примушування до вчинення певних дій доцільно, на наш погляд, замінити таким більш широкоохоплюючим способом, як «погроза порушенням прав та законних інтересів потерпілого. Застосування фізичного насильства доцільно передбачати в якості кваліфікуючих обставин. При цьому законодавчий досвід щодо винесення в кваліфікований склад злочину насильства, що не є небезпечним для життя та здоров'я й погрози його застосування, а в особливо кваліфікований – насильства, що є небезпечним для життя та здоров'я й погрози його застосування, як це наприклад має місце в статті 149 Кримінального кодексу України, на наш погляд, є позитивним та потребує розповсюдження на інші кримінально-правові норми.

Подальшого дослідження потребують ненасильницькі форми впливу на особу з метою її експлуатації, що дозволить сформувати комплексний погляд на повну сукупність форм впливу на людину з метою її експлуатації.

Література:

1. Орлеан А.М. Способы совершения преступлений, связанных с эксплуатацией человека // Международный научно-практический правовой журнал „Закон и жизнь”. – 2013. – № 10. – С. 12-15.
2. Самощенко И.В. Понятие и признаки угрозы в уголовном праве: Монография / И.В. Самощенко.— Х. : Издатель СПД ФЛ Вапнярчук Н.М.,2005.— 120с.
3. Фойницкий И. Я. Уголовное право. Посягательства личные и имущественные. / И. Я. Фойницкий – СПб.: Тип. М.М. Стасюлевича, 1907. – 442 с.
4. Храмцов О. М. Погроза в кримінальному праві України (питання теорії та практики). / О. М. Храмцов // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2007. – Випуск 39. – С. 29-37.
5. Сердюк Л. В. Насилие как предмет уголовно-правовой оценки следователем: учебное пособие. / Л. В. Сердюк. – Волгоград: Изд-во Высшей следственной школы МВД СССР, 1981. – 61 с.
6. Ярмиш Н.М. Дія як ознака об'єктивної сторони (проблеми психологічної характеристики) / Н. М. Ярмиш. – Х.: Основа, 1999. – 84 с.
7. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ): монография / Н.Н. Ярмыш – Х.: «Право», 2003. – 512 с.
8. Тасаков С.В. Нравственные основы норм уголовного права о преступлениях против личности. / С. В. Тасаков – СПб.: Издательство Р. Асланова «Юридический центр Пресс»,

2008. – 318 с.

9. Рунов В.Ю. Способи кримінально караного примушування. / В. Ю. Рунов// Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – 2012. – Випуск 57. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.– 608 с.

10. Бурдін В. Кримінально-правове значення непереборної сили. / В. Бурдін// Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2008. – Випуск 46. – С. 193–202.

11. Шарапов Р. Д. Физическое насилие в уголовном праве. / Р. Д. Шарапов – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2001. – 298 с.

12. Кримінальне право України. Загальна частина : підручн. / [Ю. В. Александров, В. І. Антипов, М. В. Володько та ін.]. — [вид. 3-тє, переробл. та допов.]; за ред. М. І. Мельника, В. А. Климента. — К. : Юрид. думка, 2004. — 352 с.

13. Российское уголовное право : Общая часть : в 2 т./ Г. Н. Борзенков [и др.]; под ред. Л. В. Иногамовой-Хегай, В. С. Комиссарова, А. И. Рарога./ – [3-е изд., перераб. и доп.] – М.: Проспект, 2012. – Т 1. – 2012. – 258 с.

14. Тер-Акопов А. А. Преступление и проблемы нефизической причинности в уголовном праве / А. А. Тер-Акопов. — М. : ЮРКНИГА, 2003. — 480 с.

VIOLENT FORMS OF INFLUENCE ON A PERSON FOR THE PURPOSE OF HIS EXPLOITATION

A. ORLEAN

The specific facts of trafficking, forced to do the work, not due to a labor agreement, pimping, illegal removal of organs or tissues and other related human exploitation, crimes evidence that the impact of the latest in the commission is carried out in several basic forms.

Man is persuaded, using her vulnerable state, cheating or abuse of confidence, threatened or abused her helpless condition, or use an insurmountable physical strength. A set of several basic variants of human exposure is used both for her work and for biological or sexual exploitation.

Consideration of such forms of influence is an important research task and is closely related to the methods of committing crime, inherent in their base. Analysis of specific criminal law aimed at combating the exploitation of man, evidences that despite the consolidation legislator similar ways as the main signs and skilled compositions of various crimes, the only systematic unified approach to the description of the law is not always comply.

There is not unity in the sense of meaning and identified specific ways of committing a crime that leads to unequal application of criminal law in practice. Research on methods of committing violent of crime paid attention in their works P. P. Andrushko, M. I. Bazhanov, V. Baulin, V. I. Borisov, V. Burdin, V. Emelyanov, M. J. Korzhansky, B. M. Kutz, P. Matyshevskaya, M. I. Panov, V. U. Runov, I. V. Samoshchenko, V. Stashys, N. S. Tagantsev, V. Y. Tacy, M. I. Havronyuk, A. Khramtsov, E. V. Fesenko, I. Foynytsky, R. D. Sharapov, S. Yatsenko, N. M. Yarmysh and many other scientists. At the same time, a common approach to fixing violent forms of influence on the person -in-law and separation of each other is not yet formed.

The aim of article is selection and description of the main forms of violent impact on a

person for the purpose of exploitation. At the same time apply a systematic analysis of specific criminal law, the practical aspects of their application and scientific achievements with this issue.

In a previous publication of his thesis , we have proved that nasylnytskymslid considered intentional influence on the man who carried out or against her will and is associated with causing her physical harm or threat of physical injury or other significant damage to it [1 , p. 13].

In the criminal- legal norms of domestic and foreign legal acts of forms violent effect on a person might be accepted through the following methods of committing a crime as a threat, blackmail, violence, which is not dangerous to life or health , violence that is threatening life and health, coercion, and so on.

These ways of committing a crime in our view, constitute the two main forms of influence on a person for the purpose of its operation:

- 1) the threat of violation of rights and interests of the victim,
- 2) the use of irresistible physical violence.

Let us turn to the first of these forms. I.V. Samoschenko proposes threat in criminal law consideredas "... expressed outside intimidation, can cause damage to reasonable grounds " [2, p.91].

I. Foinytskyyy noted that the nature of the threat is the impact on the psyche of the one who threatened to excitation of fear in it and forcing it to any act or omission of [3, p. 34]. In the literature you can see many other definitions of threats, but they all have the same idea.

It is, in our view, could see O.M. Khramtsov, which analyzed about a dozen of these definitions, he notes: "Despite some differences, the representatives of all these approaches recognize the fact that the threat of the potential impact on the psychology of another person by notice to it of certain information for the purpose of coercing certain actions (inaction), feelings of fear or excitement causing psychology injury"[4 , p. 30].

Thus, the threat that within our research is a form of criminal influence on people for operating , we consider it appropriate to consider how psychological impact on people , aimed at imposing their will last . It should be noted that we do not accidentally say the "imposition ", which is a broader concept than " forced".

N. M. Yarmysh identifies two distinct such that are not reducible to each other, the imposition of varieties, naming them online "coercion". In Ukrainian language, in our view, such terms match the terms "coercion" and "forcing".

These types of imposing, in its view, differing range of agency behaviors by a person who the offender is using to implement their own purposes. By forcing N. M. Yarmysh, in our view, rightly considers the situation where "no middle ground", and in other cases, offers to talk about forcing [6, p. 54 , 7 , p. 320].

The literature emphasizes that unacceptable to consider as forcing a promise of certain benefits [8 , p. 223]. The inability to entertain such actions as forcing even more doubt. So, both options provide only forced nature actions of the victim.

The literature generally indicates that the most common compulsion and coercion carried out by means of information , that is, through threats of physical violence and other illegal actions [5, p. 30]. In this case raises questions as used the phrase "most often".

In fact, other than the information ways of coercion do not exist. Coercion, as well as forcing are always connected with the most complete information. We agree with N.M. Yarmysh that coercion can be mental only [6, p. 54].

She argues that coercion can commit only through mental abuse or mental violence, combined with physical violence. That is, for a violent impact on the victim will be used as the same threats and threats, backed by physical violence (the use of physical injury).

Physical abuse in this case is not considered as an independent form of human exposure necessary to produce a wine of its behavior. It is part of the mental impact, and aims to deliver to the man about the negative consequences for her if they refuse to conduct that is imposed. Indeed, the key point of this influence, despite the diversity of its forming are threats.

In the literature, scientists select a number of threats (threats of murder, violence, infliction of grievous bodily harm, causing material damage , destruction or damage of property, disclosure of information defaming person) [9 , p. 437].

This division corresponds to the present in various articles of the Criminal Code Ukraine instructions to specific threats, but is not a system and takes into account not all kinds of threats. It, in particular, does not include the threat of contamination dangerous disease or committing radioactive or chemical contamination, etc.

To set out in the Criminal Code of Ukraine forms of human exposure to operate it is not always included threats divulgation of information that the victim wants to keep secret (blackmail) and the threat of damage to or destruction of property.

To overcome this situation, at first glance, one would have to develop a comprehensive list of threats and distribute it to the various penal regulations. However, more attentive consideration of this possibility leads us to the conclusion that this would be difficult and probably even impossible of large amount of this list.

Under these conditions will correct the question about the feasibility of using an umbrella term covering all socially dangerous threats. You can use particular terminology the phrase "threat to the rights and legitimate interests of the victim". This concept covered by the threat of violence, threats of disclosure of information that the victim wants to keep secret (blackmail), the threat of damage or destruction of property , threats of contamination dangerous disease and any other

threats to commit unlawful acts of the guilty party.

Keep in mind that the actions of the use of physical violence, disclosure of information that the victim wants to keep secret, damage or destruction of another's property may by themselves without any further verbal transmission of information considered under certain conditions as a threat.

This is a situation where the victim against whom the took such actions understands what is required of him under the condition of avoiding such problems in the future. Such a situation is a mental effect on a person to impose her own will and therefore are essentially threats.

Thus, guilty by applying as threats or intimidation, combined with physical violence, forcing her face unwanted behavior: specified task, to provide sexual services, or to abstain from committing certain acts, refusal to support illegal activities and more.

In this case, the victim is aware of his reluctance to such action, however, is subject to the will of the perpetrator .Considering the above, threat as form of criminal human exposure to its operation should be considered as a mental effect on people to impose their will last threatened violation of its rights and interests.

Thus, the threat of violation of rights and interests of the victim is a form of human exposure that is associated with the formation and use of "forced" the will is illegal and psychological impact on a person to impose her last unwanted behavior.

The threat of violation of the rights and interests of the victim needs fixing in concrete criminal law as a way of committing various types of exploitation of man.

Another form of forced human exposure is the use of irresistible physical violence.

We have already drawn attention to cases of physical violence as a part of the threat . In the above cases dealt with the impact , which included the formation of will forced the victim when physical violence was applied only to intimidate a person who acted in the most necessary way perpetrators are threatened with further violence.

Potential victims could at any time withdraw from it imposed behavior, but did not do it for fear of further danger of physical violence. So violence is not inevitably determines the behavior of the perpetrator and had resistive nature.

The principal difference of these situations are just irresistible cases of physical violence. Irresistible in literature is associated with the inevitability of the action of certain conditions, the impact of which the person could not escape [10, p. 200]. After an overwhelming physical violence excludes the possibility of avoidance behavior, which calculates the guilty.

Last affect the person in a way that some of its movements cease to be strong-willed and controlled only the guilty. This is a purely physical locking capabilities of victim to resist unlawful actions on the part of the perpetrator and implement their will (the person holding , connecting ,

pulling, pushing , etc.).

However, only considered insurmountable physical violence is not limited. Exploring physical violence in the history of criminal law , R.D. Sharapov finds in several sources at the end of XIX – beginning of XX century in such authors as V. Esipov, D. G. Thalberg, A. N. Kruhlevskyy unusually broad interpretation of violence according to which this concept is divided into violence against the person and the violence of the things.

Last concept characterizes indirectly (through the impact on the way) physical violence against a person who fell according to the Art. 5907 of Criminal conclusion of 1903 (for example, billing winter window frames in a room, forcing residents to leave the apartment, damaging the cart that makes it impossible to go, taking away clothing or passport for the same purpose, locking people in a room with a key, etc.) [11 , p. 12-13].

Opinion as to the existence of violence against things is somewhat flawed in today's understanding of violence, the subject of which is always a man. However, examples of illegal human exposure through the manipulation of the material things of the world are still relevant to this day.

Where the effect on the person blocking the possibility of implementing its own, through influence on the way the material world (non-contact exposure), the presence of compelling physical violence is not excluded. Considering the special mechanism of its application, this violence can be called non-contact. This situation imprisonment by closing, taking away the only setting available in means of transport (such as a boat or vehicle in the area from which escape is impossible to walk or swim).

There is the issue of relationship between the concept of irresistible physical violence to the concept of force majeure. Criminal law doctrine primarily uses the term "force majeure". The latest doctrine is offered to understand as "a force of nature impact, machinery, equipment, people, animals , and other objective factors by which a person loses the ability to act as it should, according to his will and consciousness (illness, natural disaster, etc.)" [12, with. 92] or as "extraordinary and unavoidable impact according to these conditions, the circumstances in which a person is unable to carry out his intention and to perform certain actions, or are forced to perform gestures that are not specified it will " [13 , p. 124-125].

As can be seen from both definitions, the underlying concept covers an unlimited number of factors that give rise to effects on a person. Feature of irresistible physical violence is the source of influence on individual acts only human action.

However, as already noted , it is possible and indirect (through the things of the material world) impact . Above all, the root cause was a strong-willed human behavior. After an overwhelming physical violence is only one type of force majeure.

Characteristic for force majeure and in particular for compelling physical violence is the inability of the victim to act according to his will. In the case of irresistible physical violence refers to a physical impact on the victim, blocking its ability to implement its will and resist illegal actions on the part of the perpetrator. A. Ter- Akopov noted that actions willed person lose character if they were committed according to the influence of force majeure [14 , p. 48]. Unlike using a helpless condition caused disabilities, young age, disorder of mental activity , painful or fainting, overwhelming physical violence applied to a person who is an adult, competent, is in the mind and the potential to control his actions . Unlike threats violation of the rights and lawful interests of individuals, in the case of irresistible physical violence is not coercive actions at will.

A person shall not compel, manipulate it as a thing , applying the physical force is quite contrary to his will. Incorrectness terminological phrase "physical coercion" clearly is substantiated in the literature [7, p. 318]. Similarly, there can be no question of "compelling physical coercion".

As you can see, physical abuse may be a component of the threats and to perform independent function of irresistible influence. However, the construction of criminal law as a more appropriate approach proved popular with the division of violence on something that is not dangerous to life and health, and so on, which are dangerous to life and health, and the consolidation of the first with the threat thereof as aggravating circumstances , and the second with the threat thereof as particularly aggravating circumstances. This division is the traditional criminal law of Ukraine and many other countries. In our view, it is advisable to keep in the rules where it is fixed and, if possible, to distribute to others.

Thus, the overwhelming physical violence should be seen as a direct or indirect impact on the way the material world inevitable physical locking capabilities to implement their victim will resist and illegal activities on the part of the perpetrator.

Considered developments on the forms of unlawful influence on a person to operate it can be used for further improvement and harmonization of criminal law. In particular, the envisaged as a way of committing crimes related to the operation of blackmail, threats of violence or destruction of property and forced to perform certain actions as appropriate, in our view, replaced by a wide way as a threat to the rights and legitimate interests of the victim. The use of physical violence, it is advisable to provide for as aggravating circumstances. Thus the legislative experience to issue qualified the crime of violence is not dangerous for life and health and the threat of its use, and in particular skilled - violence dangerous to life and health and the threat of its use as for example the case in article 149 of the Criminal Code of Ukraine, in our view, is positive and needs to spread to other criminal regulations. Further studies need nonviolent forms of influence on a person for the purpose of its using, which will form a comprehensive view of the complete set of forms of human exposure for the purpose of exploitation.